

KS. ROMAN SZEWCZYK
WSD Elk

WYMIAR PASTORALNY I EWANGELIZACYJNY I SYNODU DIECEZJI ELCKIEJ

Gdy po zaakceptowaniu *Statutów Synodalnych* (22.04.1999 r. w kościele NSPJ w Elku) i zaprezentowaniu ich przez Biskupa Elckiego dnia 4 czerwca 1999 r. w Katedrze Elckiej, już promulgowana Księga Statutów I Synodu Diecezji Elckiej została uroczyście wręczona 8 czerwca 1999 r. Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II, mogliśmy powiedzieć, że Synod zakończył się; że została doprowadzona do szczęśliwego końca dwuletnia żmudna praca Zespołów Synodalnych. Była to praca, bez której nie można było iść do przodu, była to potrzeba chwili zastanowienia się nad tym jakimi drogami należy podążać w przyszłość. Szczególnie i tym bardziej było to ważne w życiu wówczas 5-letniej młodej Diecezji Elckiej, a dzisiaj stojącej u progu swojego Jubileuszu – 10 lat istnienia.

Biskup Elki Wojciech Ziemia uzasadniając zwołanie Synodu mówił: „Dane statystyczne odnoszące się do całej Diecezji nie oddają w pełni jej specyfiki widzianej od strony wiernych, kapłanów i parafii. Ciągłe trzeba pamiętać, że proces integracyjny trwa. Wypracowanej przez dziesiątki lat, a nawet dłużej, tradycji nie można ujednolicić w ciągu kilku lat. Tym bardziej, że od początku istnienia Diecezji Elckiej przyjąłem zasadę, że ujednolicenie diecezji nie będzie polegało na usuwaniu czegokolwiek, co stanowi dorobek pokoleń, ale na wzajemnym ubogacaniu się wnoszonymi jakby wiano do nowej Diecezji wartościami z Kościoła łomżyńskiego i z Kościoła warmińskiego”¹.

Myśl zwołania Synodu podyktowana odziedziczonymi dwoma tradycjami wskazywała na konieczność wzajemnego poznawania się i twórczej akceptacji. Cały Kościół diecezjalny potrzebował pogłębionej

¹ W. Ziemia, *Przemówienie na Sesji Statutowej w dniu 22 kwietnia 1999 r.*, w: *I Synod Diecezji Elckiej*, Elk 1999, s. 273.

refleksji nad przeszłością i terażniejszością, ale przede wszystkim trzeba było podjąć próbę ukazania najważniejszych perspektyw pastoralnych na przyszłość.

W pierwszych dniach swojego pasterskiego posługiwania Biskup Ełcki Edward Samsel zaprosił wszystkich diecezjan do wczytywania się w dokumenty synodalne. Zachęcał do powzięcia ogólnodiecezjalnej refleksji nad sytuacją pastoralną w Diecezji w oparciu o postanowienia synodalne. Biskup Ełcki pisze o tym w Liście Pasterskim na rozpoczęcie Wielkiego Postu roku 2001, w którym czytamy m.in.: „Parafia jako wspólnota uczniów Chrystusa, w której widać wzajemną troskę o wszystkich – duszpasterzy i wiernych. Na wzór rodziny parafie jako wspólnoty żywe, wspólnoty życia, miłości i modlitwy. W życiu parafii uczestniczą rodziny, grupy modlitewno-formacyjne, zespoły synodalne...”². Z listu przebija pamięć o istnieniu Zespołów Synodalnych i ich ważnej roli w życiu parafii³.

Synod Diecezjalny – jak nas uczy Kodeks Prawa Kanonicznego - w którym uczestniczą pod przewodnictwem Biskupa, kapłani i wierni świeccy⁴, ma zaangażować cały Lud Boży w życie Kościoła diecezjalnego. Synod diecezjalny dostosowuje do lokalnych warunków przepisy i normy Kościoła powszechnego, wytyczając drogi i sposoby apostołatu, rozwiązując trudności związane z apostołstwem i zarządzaniem, pobudzając dzieła i inicjatywy o charakterze ogólnodiecezjalnym i korygując błędy i nieprawidłowości w zakresie doktryny i obyczajów, jeśli się takie pojawiają⁵.

Z wielowiekowego doświadczenia Kościoła w dziedzinie odbywania Synodów wynika, że owocowanie Synodu uzależnione jest ściśle od wysiłku, ofiary i zaangażowania danej wspólnoty diecezjalnej w jego niezbędne przygotowanie, przeprowadzenie i wdrażanie w życie.

Słowo **Synod** pochodzące z języka greckiego „*syn-hodos*” znaczy tyle co „*być razem*”, „*wspólna droga*”. Wspólna droga przerywana postojami, aby rozpoczęty wysiłek kontynuować i podążać do określonego celu. Struktura i prace Synodu, a obecnie prace posynodalne, pomyślane są w taki sposób, że każdy diecezjanin może się włączyć w jego realizację. Takie możliwości otwierają dwie podstawowe warstwy Synodu: warstwa jurydyczna – w której wypowiadają się prawnicy i inni eksperci oraz warstwa

² E. Samsel, *List Pasterski na rozpoczęcie Wielkiego Postu na Rok 2001*, *Martyria* 3 (118) 2001, s. 3.

³ E. Przekop, *Rola Parafialnych zespołów Synodalnych*, *Martyria* 2 (82) 1998, s. 6-7.

⁴ Kan. 460 KPK: „Synod diecezjalny jest zebraniem wybranych kapłanów oraz innych wiernych Kościoła partykularnego, którzy dla dobra całej wspólnoty diecezjalnej świadczą pomoc biskupowi diecezjalnemu, zgodnie z postanowieniami zamieszczonych poniżej kanonów”.

⁵ E. Przekop, *Synod Diecezjalny*, *Martyria* 10 (79) 1997, s. 6-7.

duszpasterska, która praktycznie staje się wielkim i dynamicznym forum diecezji dla realizacji postanowień synodalnych.

W moim artykule chciałbym teraz krótko zatrzymać się nad dwoma głównymi aspektami I Synodu Diecezji Elckiej: wymiarem duszpasterskim i wymiarem ewangelizacyjnym.

I. WYMIAR DUSZPASTERSKI

Synod Elcki ma przede wszystkim charakter duszpasterski. Jakkolwiek statuty uwzględniają dokumenty Soboru Watykańskiego II, a w formie podobne są do przepisów Kodeksu Prawa Kanonicznego, to jednak treść statutów mówi o tym, że jest to materiał pastoralny. Posiadając aspekt wybitnie duszpasterski Synod Elcki stawia sobie za zadania udoskonalenie duszpasterstwa w Diecezji Elckiej. Dlatego po zakończeniu Synodu stajemy przed pierwszą próbą dania odpowiedzi: czy nie utraciliśmy entuzjazmu przy tworzeniu wspólnej tradycji Kościoła Elckiego? Jak wprowadzamy w czyn Statuty naszego Synodu? Co konkretnie jest realizowane w mojej parafii, aby życie religijne było coraz bardziej ożywione, aby współpraca z wiernymi świeckimi przynosiła owoc odpowiedzialności za powierzoną część Ludu Bożego?

Trudno jest w tym momencie analizować wszystkie statuty i ich stopień realizowania; niemniej jednak chciałbym nad kilkoma punktami się zatrzymać, aby podkreślić konieczność wnikania w życie duszpasterskie.

Do istotnych problemów należą m.in. sprawy praktyk religijnych naszych wiernych:

- dlaczego niektórzy katolicy nie uczestniczą w niedzielnej Eucharystii, nie korzystają z sakramentów św., m.in. z Sakramentu Pokuty? Jaki jest powód ukształtowania się błędnej odpowiedzi: „nie mam się z czego spowiadać”?

Innym blokiem spraw jest wychowanie religijne w domu (tzw. katecheza domowa), nauka religii w szkole a katecheza sakramentalna przy parafii.

- dlaczego pomimo objęcia katechezą wszystkich dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych i zdecydowaną większość młodzieży szkół średnich parafie przeżywają dzisiaj kryzys duszpasterstwa młodzieży? Dlaczego wraz z nauką religii w szkołach zanika katecheza sakramentalna przy parafiach /524/.

Równie ważne sprawy regulują statuty odnośnie do organizacji struktur diecezjalnych i parafialnych, parafialnych rad duszpasterskich i parafialnych rad ekonomicznych. Parafia posiadając osobowość prawną domaga się uregulowania całej swojej działalności i stanu posiadania od

strony formalno-prawnej, zarówno w stosunku do osób pracujących w parafii, jak i wobec wszystkich tych, którzy nasze parafie i instytucje diecezjalne odwiedzają, tj. ludzie ubodzy, chorzy, odrzuceni, bezrobotni i znajdujący się w trudnej sytuacji społecznej. Musi uczynić się rzeczywistością zapisy synodalne a to idzie w parze ze wskazaniem Soboru Watykańskiego II "Najpierw trzeba zadość uczynić wymaganiom sprawiedliwości, by nie ofiarować jako darów miłości tego, co się należy z tytułu sprawiedliwości (DA 8). Dzisiaj zatem przed instytucjami diecezjalnymi i parafialnymi otwierają się nowe perspektywy działania.

Postawiliśmy sobie tylko kilka pytań i na pewno każdy będzie próbował szukać odpowiedzi. Jeśli to wywołuje dyskusję, świadczy to tym, że należy ciągle jeszcze poszukiwać rozwiązań, świadczy to o tym, że istnieje potrzeba pracy zespołów synodalnych. Znaczenie pastoralne Synodu ma być podjęciem działań zmierzającym do wychowania i formowania postaw moralnych z jednej strony, a z drugiej - na kształtowaniu struktur diecezjalnych i społecznych, w których żyjemy.

II. WYMIAR EWANGELIZACYJNY

Zespoły Synodalne są zacznem ewangelizacyjnego charakteru Synodu. Synod nie jest wydarzeniem prawno-organizacyjnym rozpoczętym i zakończonym w czasie. Synod nie jest nową, wyimaginowaną ideą biegnącą obrzeżami życia diecezjalnego. Synod dzięki zaangażowaniu się wszystkich łączy nas w wielkie dzieło Nowej Ewangelizacji. Ewangelizacyjny charakter pracy Zespołów Synodalnych powinien prowadzić do religijnego i moralnego odrodzenia wszystkich naszych społeczności.

Dlatego tak ważna jest ciągłość zajęć i prac Zespołów Synodalnych; tak ważne są odpowiedzi na postawione pytania i ciągle stawiane pytania przez członków Zespołów Synodalnych. Jednakże najwyżej liczy się to, czego dokonamy pod wpływem uzyskanych odpowiedzi i jakie zmiany nastąpią w naszych parafiach. Życie naszej Diecezji, naszych parafii jest ściśle związane z życiem Kościoła w Polsce stąd też wszyscy stoimy wobec nowych przemian i zagrożeń. Gdy mówi się o nowych wręcz zaskakujących doświadczeniach, pada często słowo wyzwanie. Nowe kierunki w kulturze, nowe ideologie, subkultury, moralność laicka, lekceważenie chrześcijańskiego systemu wartości i niespotykane dotąd uwarunkowania ewangelizacji – to historyczne wezwania kierowane pod adresem Kościoła Ełckiego. Dlatego ewangelizacyjny charakter naszego Synodu odczytujemy w stawieniu czoła nowym wyzwaniom i doprowadzeniu do odrodzenia naszych wspólnot; powinno to być oparte na nowych metodach duszpasterstwa i katechizacji, aby nasza działalność była skuteczna.

Aby przesłanie Synodu nie pozostało tylko zapisane w Księdze Statutów I Synodu Diecezji Elckiej została powzięta inicjatywa Głównej Komisji Posynodalnej, której przewodniczącym jest Ksiądz Biskup, inicjatywa – wzorem innych diecezji - organizowania „*Niedzieli Synodalnej*”.

Niedziela Synodalna odbywa się raz w miesiącu. Tej niedzieli podczas każdej Mszy św. już we wprowadzeniu, a następnie w homilii, nawiązuje się do Synodu. W większych parafiach po południu lub wieczorem zorganizowane są z udziałem parafian specjalne spotkania synodalne. Spotkania mogą zostać podzielone na dwie części; w pierwszej części Ksiądz Proboszcz przedstawia zgromadzonym parafianom jeden z wybranych konkretnych problemów. Można zaprosić na spotkanie synodalne w parafii przedstawiciela Komisji Synodalnej, bądź też zlecić przeprowadzenie spotkania członkom parafialnych Zespołów Synodalnych, po dyskusji i wnioskach powinna mieć miejsce druga część, którą stanowi modlitwa. W mniejszych parafiach po zakończonej niedzielnej Eucharystii członkowie Zespołów Synodalnych mogliby wygłosić wypowiedzi w charakterze świadectwa.

Biskup Elcki zapraszając diecezjan do kontynuacji prac synodalnych jest świadomy, że dzieło Synodu dopiero wówczas stanie się pełne i przyniesie owoce, gdy jego spuścizna – Statuty Synodalne – zostaną wprowadzone w życie. Wymaga to od nas wielkiego zaangażowania i poświęcenia dla Kościoła żyjącego na tych ziemiach. Ważne jest, aby to dokonało się dzisiaj, w momencie, który należy do nas i zależy od nas, jak mówił podczas Eucharystii w Elku Papież Jan Paweł II: „Drodzy Bracia i Siostry, ważne jest to „dzisiaj”. To „dzisiaj” oznacza bowiem przynaglenie. Są sprawy w życiu tak doniosłe i tak pilne, że nie cierpią zwłoki i nie wolno ich odkładać na jutro. One muszą być podjęte już dzisiaj. Woła Psalmista: Obyście usłyszeli dzisiaj głos Jego: Nie zatwardzajcie serc waszych (Ps 95, 7-8)”⁶.

RIASSUNTO

In quest'articolo sono stati presentati due aspetti principali del I Sinodo della Diocesi di Elk: la sua dimensione pastorale e quella dell'evangelizzazione. Avendo carattere prevalentemente pastorale il Sinodo della Diocesi di Elk si pone davanti come compito il perfezionamento della pastorale di tutta la Diocesi. Oltre il Sinodo coinvolge tutti – a partire dei Gruppi Sinodali – in una grande opera della Nuova Evangelizzazione cioè rinascita religiosa e morale della comunità dei credenti.

⁶ Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona podczas Eucharystii w Elku dnia 8 czerwca 1999 r.*, w: *Jan Paweł II w Diecezji Elckiej*, Elk 1999, s. 34.